

DOI: 10.21802/artm.2021.3.19.121
УДК 378.147+37.091.321**ОПТИМІЗАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА В СІМЕЙНІЙ МЕДИЦИНІ» НА П'ЯТОМУ КУРСІ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Т.В. Мергель, У.В. Юсипчук, Х.В. Левандовська, Т.В. Налужна, О.Р. Сарапук

*Івано-Франківський національний медичний університет, кафедра внутрішньої медицини №2 та медсестринства, м. Івано-Франківськ, Україна,
ORCID ID: 0000-0002-8017-3475, ORCID ID: 0000-0002-7881-0252,
ORCID ID: 0000-0003-3259-7940, ORCID ID: 0000-0003-0840-5355,
ORCID ID: 0000-0002-9156-8261,
e-mail: t.merhel@gmail.com*

Резюме. У статті показано основні елементи освітньо-професійної програми в підготовці студентів п'ятого курсу медичного факультету Івано-Франківського національного медичного університету при засвоєнні ними нової дисципліни «Лікарська практика в сімейній медицині». Наведено результати реалізації компетентнісно орієнтованого підходу в медичній освіті з впровадженням освітніх інтерактивних технологій, нових форм та методів організації навчального процесу. Висвітлено роль навчально-практичного центру «Медицина» для забезпечення якості освітнього процесу відповідно до стандартів вищої освіти, нормативних документів з організації освітньої діяльності та політики у сфері якості освіти, які сприяють якісному опануванню теоретичних знань і практичних навичок з надання медичної допомоги хворим.

У статті зазначено, що ключовим питанням при реалізації сучасних тенденцій навчання є якість підготовки спеціалістів охорони здоров'я. Успішне використання оптимальної моделі поєднання традиційних та інноваційних форм і методів навчання, спрямоване на засвоєння професійних навичок студентами, формування клінічного мислення та розвитку особистості майбутніх лікарів. Таке поєднання сприяє вмінню використовувати на практиці отримані знання, адекватно сприймати нову інформацію, творчо підходити до вирішення клінічних завдань. Головними чинниками, що впливають на ступінь зацікавленості студентів у навчанні, є ефективна робота викладача, вміле використання інноваційних технологій навчання, якість форми подання матеріалу. Залучення сучасних освітніх технологій дає новий імпульс системі вищої медичної освіти, інтересу до навчання, до дисципліни, спеціальності.

Ключові слова: лікарська практика в сімейній медицині, практичні навички, навчально-практичний центр.

Вступ. Сучасна вища медична освіта вимагає нових підходів до підготовки висококваліфікованих спеціалістів і зобов'язана швидко реагувати на безперервні зміни в науці, зростаючі вимоги до індивідуальних і професійних якостей фахівця, своєчасно вносити необхідні зміни в організацію навчального процесу. Велике значення мають саме комплексність й етапність навчання: використання дистанційних форм на етапі теоретичної підготовки та відпрацювання практичних навичок на клінічних базах тренінгових центрів. Дистанційні форми освіти не можуть функціонувати самостійно і використовуються в поєднанні з класичними формами навчання [3, 7]. Сьогодні основним завданням викладача закладу вищої освіти є не вчити, а навчати вчитися, тобто створити умови та мотивацію для самостійного отримання й усвідомлення студентами знань, підготувати їх до безперервного навчання. Співпраця викладача і студентів передбачає вміння педагога дозувати і спрямовувати самостійну діяльність студентів з метою активізації їх пізнавальної діяльності як основи особистісного становлення та розвитку [1]. Для реалізації вищезазначеного на практиці сучасні викладачі змінюють традиційні способи та методи передачі знань та інформації на інші, більш гнучкі технології, які спрямовані,

насамперед, на активне залучення студента до навчального процесу. На зміну традиційній лекції приходять інші методи навчання – творчі, дослідницькі, ігрові, загалом, інтерактивні.

На жаль, студенти на даний час позбавлені можливості працювати з сімейними лікарями, безпосередньо допомагати при прийомі хворих. У цих складних умовах необхідно від традиційних форм навчання у вузі виробити нові підходи проведення занять, підготовки спеціалістів. У медичних закладах складність полягає в засвоєнні практичних навичок, адже вкрай необхідний контакт з хворими. Діагностика лише по аудіо-, фото- або відеоматеріалах є орієнтовною і часто помилковою. Та й провести мануальні/інструментальні дослідження для диференціальної діагностики фото- і відеоматеріалів недостатньо. Тому важливе значення надається проведенню занять у навчально-практичних центрах. Оволодіння практичними навичками зазвичай найкраще повинно поводитися на реальному пацієнті, тому викладачі створюють умови, які найбільш наближені до майбутньої професійної діяльності. Під час проведення практичних занять у тренінгових центрах основною є концепція тісної співпраці керівників практики та студентів. Таким чином сучасні технології да-

ють можливість проведення освітнього процесу, незважаючи на всі виклики, кинуті пандемією, при взаємному бажанні студентів та викладачів. І хоча жодна відеоконференція не замінить реального спілкування та практичної роботи, це дає можливість забезпечення безперервності медичної освіти з тимчасовим акцентом на теорії з подальшим впровадженням у практику в сприятливих умовах.

Обґрунтування дослідження. Практична медицина в Україні — це медична допомога, яка щоденно надається сотням тисяч хворих у поліклініках і лікарнях. Це розгалужена система медичних закладів первинного, вторинного і третинного рівнів, об'єднаних єдиною метою — збереження та покращення здоров'я хворих. Тепер у цілому світі спостерігається тенденція до зближення медичного персоналу і хворої людини, розвитку партнерських відносин між лікарем та пацієнтом. Найбільше відповідає таким прагненням система сімейної медицини, у центрі якої знаходиться сімейний лікар та перший і надійний помічник — медична сестра [2, 4].

Модель змішаного (гібридного) навчання за рекомендацією EURACT (Європейська академія викладачів загальної практики – сімейної медицини), дає найкращий результат при навчанні студентів. Змішана форма навчання передбачає поєднання самої роботи майбутнього лікаря з використанням електронних платформ, медіа-сервісів і традиційної роботи в аудиторії інтерактивних методів групової роботи [1]. Саме тому застосування активних методів навчання, таких як тренінги, дискусії, ігри повинні бути не практичним додатком до теоретичних питань, а навпаки, служити відправною точкою, від якої відштовхуються і викладач, і студент в процесі навчання, що є спільною діяльністю задля вирішення тих чи інших питань, у тому числі спрямованих на особистісний розвиток учасників навчального процесу [2, 4, 6]. На вибір використання різних навчальних технологій у медичній освіті впливають особливості самої медичної спеціальності, у якій, безумовно, яскраво виражені й теоретична, і практична складові. Серед найчастіших заперечень про доцільність використання різних навчальних технологій у медичній освіті потрібно виділити тезу про те, що ніде більше, як біля ліжка хворого, не можна визначити, чи володіє лікар необхідними знаннями, вміннями і навичками. На даний час викладання базується на створенні «віртуального хворого». Натомість є активні технології й методи навчання, які дозволяють досить ефективно навчати фахівців [3, 4]. Відпрацювання практичних навичок проводиться на клінічних базах кафедри в навчально-практичних центрах кафедр. Дистанційна освіта сьогодні допомагає студентам у розвитку таких якостей як самостійність, мобільність і відповідальність, розвиває навички самоосвіти, що дуже високо цінується на ринку праці.

Мета дослідження. Проаналізувати значення та висвітлити основні засади освітньо-професійної програми дисципліни «Лікарська практика в сімейній медицині» для майбутньої професії студентів-медиків.

Матеріали і методи. Згідно з навчальним планом, викладання дисципліни «Лікарська практика

в сімейній медицині» проводиться на 5 курсі медичного факультету протягом IX–X семестру. Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою. Предметом навчальної дисципліни є закріплення знань та умінь в умовах майбутньої професійної діяльності, які отримані в процесі вивчення основних теоретичних та клінічних дисциплін. За час проведення практики в центрі первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД), сімейній амбулаторії або терапевтичному кабінеті поліклініки здобувачі вищої освіти повинні вивчити методи роботи сімейного лікаря та спеціалістів терапевтичного профілю і набути практичний досвід у таких напрямках майбутньої професійної діяльності: ведення амбулаторно-поліклінічного прийому хворих та здорових; лікування хворих вдома та в денному стаціонарі поліклініки, надання їм невідкладної допомоги; ранньої діагностики різних захворювань з використанням усіх доступних в центрі ПМСД або поліклініці методів обстеження; динамічне спостереження за населенням з метою виявлення факторів ризику різних захворювань та їх профілактики; відбір хворих для санаторно-курортного лікування; вирішення питань експертизи тимчасової непрацездатності; ведення медичної документації лікарем відповідної спеціальності; планування роботи, обліку й аналізу захворюваності та ефективності роботи лікаря; пропаганди санітарно-гігієнічних знань та принципів здорового способу життя серед населення.

Дисципліна поєднує чотири модулі: «Основні обов'язки та професійні дії сімейного лікаря/терапевта»; «Основні обов'язки та професійні дії лікаря хірургічного відділення поліклініки»; «Основні обов'язки та професійні дії сімейного лікаря/педіатра»; «Основні обов'язки та професійні дії сімейного лікаря/акушер-гінеколога».

Програма з дисципліни «Лікарська практика в сімейній медицині» на 5 курсі передбачає закріплення знань та умінь, одержаних при вивченні основних клінічних і теоретичних дисциплін (обстеження хворого, встановлення клінічного діагнозу, призначення лікування, профілактика) і подальше вдосконалення практичних навичок, ознайомлення з організацією лікувальної справи й умовами роботи сімейного лікаря в поліклініці, а також закріплення навичок санітарно-просвітницької роботи.

Результати дослідження. Під час проходження практики студенти медичних факультетів виконують обов'язки сімейного лікаря відповідно до чинного навчального плану та програми. Дисципліна включає практичні заняття та самостійну підготовку студентів. Акцент при викладанні даної дисципліни робиться на навичках збору анамнезу, фізикальному обстеженні та проведенні диференціальної діагностики, формулюванні діагнозу та призначенні адекватного лікування. На даний час студенти беруть участь у діагностично-лікувальному процесі «віртуальних пацієнтів» під керівництвом викладачів кафедри. Також передбачено оволодіння/ознайомлення з процедурами, що найчастіше застосовуються в поліклінічній практиці терапевтичних, хірургічних відділень поліклінік міста, дитячих поліклінік та жіночих консультацій.

Тематичні практичні заняття та самостійна робота розкривають проблемні питання лікарської практики в сімейній медицині. Методика організації практичних занять з лікарської практики в сімейній медицині передбачає необхідність: зробити студента учасником процесу надання медичної допомоги пацієнтам від моменту їх звернення до сімейного лікаря, обстеження, постановки діагнозу, лікування та при потребі скерування до стаціонару; оволодіти професійними практичними навичками; навичками роботи в команді студентів, лікарів, інших учасників процесу надання медичної допомоги; сформувати у студента, як у майбутнього фахівця, розуміння відповідальності за рівень своєї підготовки, її вдосконалення впродовж навчання і професійної діяльності.

Для реалізації зазначеного на першому занятті відповідного модуля необхідно надати студенту детальний план роботи в поліклініці, жіночій консультації та забезпечити умови для його реалізації. Цей план повинен включати: дослідження, які має засвоїти студент (або ознайомитись); алгоритми (протоколи) обстежень, постановки діагнозу, лікування, профілактики відповідно до стандартів доказової медицини; курацію «віртуальних пацієнтів» (у даних умовах).

Огляд пацієнта передбачає: з'ясування скарг хворого, анамнезу захворювання та життя, проведення опитування за органами та системами; проведення фізикального обстеження хворого та визначення основних симптомів/синдромів захворювання; аналіз даних лабораторного та інструментального обстеження; формулювання діагнозу; призначення лікування; визначення заходів первинної та вторинної профілактики; доповідь результатів обстеження хворого командою студентів у навчальній групі, розбір під керівництвом викладача правильності встановлення діагнозу, диференційного діагнозу, призначеного обстеження, лікувальної тактики, оцінки прогнозу та працездатності, профілактики «віртуального хворого».

Самостійна робота включає: доаудиторну та позааудиторну підготовку студентів з питань «Лікарська практика в сімейній медицині»; інтерпретацію даних лабораторних та інструментальних методів дослідження при патології внутрішніх органів у позааудиторний час; засвоєння практичних навичок за допомогою фантомів у тренінгових центрах; опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.

Викладачі кафедри забезпечують можливість здійснювати самостійну роботу. Під час практичних занять та підсумкового модульного контролю проводять контроль та оцінку її виконання. Теми, що винесені на самостійне опрацювання, оцінюються перед підсумковим модульним контролем.

Для більш досконалого опанування практичними навичками студенти готують мультимедійні презентації, в обговоренні яких бере участь уся група. Викладач контролює правильність доповіді та при необхідності доповнює її.

Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті. Рекомендується застосовувати такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: розв'язування ситуаційних задач, аналіз та

оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини: контроль засвоєння практичних навичок і медичних маніпуляцій.

Підсумковий контроль засвоєння тем модулів здійснюється по їх завершенню на підсумкових контрольних заняттях. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих модулів.

Обговорення результатів. Викладання дисципліни «Лікарська практика в сімейній медицині» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Івано-Франківському національному медичному університеті».

Особливістю занять із дисципліни «Лікарська практика в сімейній медицині» є класичний підхід: структура заняття побудована на основі роботи з пацієнтом, що навчає майбутнього лікаря клінічного мислення, оцінювати результати отриманих даних та індивідуально призначати лікування. Обов'язковий елемент практичного заняття – це структурований клінічний розбір пацієнтів, а також розгляд клінічних випадків із практики; висвітлення теоретичних основ клінічної проблеми проводиться тільки в аспекті її практичного розв'язання, студенти готують мультимедійні презентації і виступають з ними [5].

При вивченні дисципліни «Лікарська практика в сімейній медицині» використовуються всі різновиди методів навчання, рекомендовані для вищої школи, а саме: за джерелами знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія), наочні (демонстрація), практичні (практична робота, опанування практичними навичками), на яких робиться особливий акцент при вивченні дисципліни; за логікою навчального процесу: аналітичний (виділення окремих симптомів захворювання), синтетичний (з'ясування взаємозв'язку симптомів та виділення синдромів захворювання), їх поєднання – аналітико-синтетичний, а також індуктивний метод, дедуктивний; за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Поєднуючи та узагальнюючи наведені вище методи навчання, при вивченні дисципліни доцільно впроваджувати такі методи організації навчальних занять як: метод клінічних кейсів, проблемно-дослідницький метод, метод індивідуальних навчально-дослідних завдань, метод конкурентних груп.

Дисципліна націлена на розвиток професійних компетенцій майбутнього лікаря, передбачає здобуття та поглиблення знань, умінь, навичок та інших компетентностей, необхідних у професійній діяльності, які встановлені на основі освітньо-професійної програми майбутніх лікарів. При цьому наголос робиться на вивченні етіології, патогенезу, клініки, діагностики, лікування та профілактики, надання невідкладної допомоги при основних та найбільш розповсюджених нозологіях у розділах терапії, хірургії, педіатрії, акушерства та гінекології, а також можливості набутти та удосконалити клінічні уміння та навички майбутніх лікарів.

Висновки. Необхідність удосконалення й оптимізації навчального процесу при викладанні

дисципліни «Лікарська практика в сімейній медицині» продиктована сучасними вимогами до підготовки висококваліфікованих, всебічно розвинутих, ерудованих медичних спеціалістів. Дана дисципліна дає можливість майбутньому лікарю діагностувати у хворого певне захворювання та вчасно надати необхідну кваліфіковану допомогу.

Найбільш оптимальна організація проведення лікарської практики в сімейній медицині повинна враховувати те, що основою діяльності лікаря є пацієнт, його вимоги, потреби й особистість.

Формування клінічного мислення у студентів за участю викладача, відпрацювання практичних навичок на базі навчально-практичного центру «Медицина» на даний час є основними напрямками вивчення дисципліни «Лікарська практика в сімейній медицині» на п'ятому курсі медичного факультету Івано-Франківського національного медичного університету.

Обов'язковою умовою оптимізації викладання на нашій кафедрі є практичне спрямування підготовки сімейного лікаря, зокрема курація викладачами виробничої практики, що сприяє формуванню у студентів основних професійних компетенцій.

Вміло підібрані інтерактивні методи сприяють створенню атмосфери співпраці та взаємодії під час занять, формуванню у студентів відчуття своєї успішності, інтелектуальної спроможності, значущості, породжують зацікавленість в освітньому процесі, спонукають студентів до самостійного мислення, висловлювання та діяльності. Використання нових технологій навчання сприяє якісній підготовці фахівців у сфері медичної допомоги, розвиває такі якості як ініціативність, готовність до дії в різних умовах та вміння гнучко реагувати на них. Отже, широке залучення до педагогічного процесу сучасних методів навчання у вищій школі, таких як інтерактивні методи, є суттєвим кроком до якісних змін в освіті, зокрема отримання кращих результатів навчального процесу і професійної підготовки студентів.

References:

1. Zhdan VM, Babanina MІu, Kitura YeM, et al. Menedzhment pidhotovky likaria zahalnoi praktyky. Proceeding at navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastiu Suchasna medychna osvita. Poltava. 2020. P.47.
2. Zhdan VM, Babanina Mu, Kitura YeM, et al. Zastosuvannya innovatsiinykh tekhnolohii na kursakh pidvyshchennia kvalifikatsii likariv. Visnyk problem medytsyny i biolohii. 2018; 4(146):142-145.
3. Potiazhenko MM, Sokoliuk NL, Kitura OІe, et al. Innovatsiini tekhnolohii v orhanizatsii samostiinoi roboty likariv - interniv iz fakhu «Vnutrishni khvoroby». Proceeding at navch.-nauk. konf. z mizhnar. uchastiu «Innovatsiini tekhnolohii v orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv medychnykh osvitynih zakladiv». Poltava. 2017. P.126-127.
4. Lisovyi VM, Kapustnyk VA, Markovskiy VD, et al. Zahalni problemy ta perspektyvy zastosuvannya symuliatyinykh metodiv osvity. Proceeding at navch.-metod. konf., prysviach. 212- y richnytsi vid dnia zasnuvannia KhNMU «Symuliatyine navchannia v

systemi pidhotovky medychnykh kadriv». Kharkiv. 2016. P.3-7.

5. Oleksina NO, Volosovets OP. Medychna osvita: vidpovidi na vyklyky suchasnosti. Medychna osvita. 2018; 2(78):36-40.
6. Zhdan VM, Kitura YeM, Babanina MYu, et al. Implementation of main interactive teaching methods in training of medical specialist. Medychna osvita. 2018; 1(77):68-71.
7. Zhdan V, Babanina M, Kitura Ye. Current advanced technologicies in training of a family physician. Innovation in science: The challenges of our time: collective monograph. Hamilton: Accent Graphics Communications & Publishing. 2019.

УДК 378.147 + 37.091.321

ОПТИМИЗАЦИЯ ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ «ВРАЧЕБНАЯ ПРАКТИКА В СЕМЕЙНОЙ МЕДИЦИНЕ» НА ПЯТОМ КУРСЕ МЕДИЦИНСКОГО ФАКУЛЬТЕТА ІВАНО-ФРАНКОВСКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЦИНСКОГО УНІВЕРСИТЕТА

У.В. Юсипчук, Т.В.Мергель, Т.В. Налужная,
К.В. Левандовская, О.Р. Сарапук

*Івано-Франковський національний медичний університет, кафедра внутрішньої медицини №2 і медсестринства, г. Івано-Франківськ, Україна,
ORCID ID: 0000-0002-8017-3475,
ORCID ID: 0000-0002-7881-0252,
ORCID ID: 0000-0003-3259-7940,
ORCID ID: 0000-0003-0840-5355,
ORCID ID: 0000-0002-9156-8261,
e-mail: t.merhel@gmail.com*

Резюме. В статье показаны основные элементы образовательно-профессиональной программы в подготовке студентов пятого курса при усвоении ими новой дисциплины «Врачебная практика в семейной медицине». Приведены результаты реализации компетентностно ориентированного подхода в медицинском образовании с использованием образовательных интерактивных технологий, новых форм и методов организации учебного процесса. Освещена роль учебно-практического центра «Медицина» Івано-Франковского национального медицинского университета для обеспечения качества образовательного процесса в соответствии со стандартами высшего образования, нормативных документов по организации образовательной деятельности и политики в области качества образования, которые способствуют качественному освоению теоретических знаний и практических навыков по оказанию медицинской помощи больным.

В статье указано, что ключевым вопросом при реализации современных тенденций обучения является качество подготовки специалистов здравоохранения. Успешное использование оптимальной модели сочетания традиционных и инновационных форм и методов обучения, направленное на усвоение профессиональных навыков студентами, формирова-

ние клинического мышления и развития личности будущих врачей. Такое сочетание способствует умению использовать на практике полученные знания, адекватно воспринимать новую информацию, творчески подходить к решению клинических задач. Главными факторами, влияющими на степень заинтересованности студентов в обучении, является эффективная работа преподавателя, умелое использование инновационных технологий обучения, качество формы представления материала. Привлечение современных образовательных технологий дает новый импульс системе высшего медицинского образования, интереса к учебе, к дисциплине, специальности.

Ключевые слова: врачебная практика в семейной медицине, практические навыки, учебно-практический центр.

UDC 378.147+37.091.321

OPTIMIZATION OF TEACHING THE DISCIPLINE “MEDICAL PRACTICE IN FAMILY MEDICINE” AT THE FIFTH COURSE OF MEDICAL FACULTY OF IVANO-FRANKIVSK NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY

T.V. Merhel, U.V. Yusyphchuk, K.V. Levandovska,
T.V. Naluzhna, O.R. Sarapuk

*Ivano-Frankivsk National Medical University,
Department of Internal Medicine №2 and Nursing,
Ivano-Frankivsk, Ukraine,
ORCID ID: 0000-0002-8017-3475,
ORCID ID: 0000-0002-7881-0252,
ORCID ID: 0000-0003-3259-7940,
ORCID ID: 0000-0003-0840-5355,
ORCID ID: 0000-0002-9156-8261,
e-mail: t.merhel@gmail.com*

Abstract. This article shows details of educational program for 5-year students education in discipline “Medical practice in family medicine”. There are results for realisation of the competence-based approach in medical education with introduction of educational interactive technologies, new forms and methods of educational process. Described a role of Ivano-Frankivsk national medical university teaching-practical centre “Medicine” in improving teaching quality according to standards of Higher Education, regulation on the organization of the teaching and learning process, which promote qualitative mastery of knowledge to provide medical care.

In this article is shown, that the main question by realisation of modern education tendentious is qualitative training of healthcare professionals. Successful using

of optimal model of combination by traditional and innovative educational methods is directed to professional skills assimilation by students, formation of clinical thinking and development of future doctors’ personality. This combination promotes the use of knowledge in medical practice, teaches the students to take new information adequately. The main factors influence on students’ interest are teacher’s effective work and skilful using of teaching technologies. Modern educational technologies give new opportunities, interest in studying, discipline. The main conception of practical classes is cooperation between the head of practice and students. Extra individual lessons can promote this.

5- year students study the discipline “Medical practice in family medicine” during the whole academic year, to get knowledge and skills in Department of General Medicine №2 and Nursing, Department of Surgery №2 and cardiac surgery, Department of Pediatrics and Department of Midwifery and Gynaecology.

Mixed teaching model according to EURACT recommendations gives the best results. It provides a combination of individual work of future doctors with using electronic sources, media services and traditional work in auditoriums with interactive methods of teamwork.

The use of active teaching methods should be not a practical addition to theoretical questions, but other way round, starting point to help teachers and students during the studying – these are common actions to deal successful those or others questions. Specifics of medical speciality has influence on choice of different studying technologies in medical education where both theoretical and practical components are clearly noticeable. Among the most common objection to expediency using of different technologies in education one thesis need to be highlighted: it only can be defined by patient whether doctor has necessary knowledge, practice and skills. Nowadays teaching is based on creating “virtual patient”. Instead there are active technologies and teaching methods which allow us to teach specialists effectively. Practical skills improving takes place at clinical departments and teaching-practical centres.

Nowadays distance education helps students to develop such traits as independence, adaptability and responsibility, develops self-educational skills. All of these qualities are highly valued.

Consequently new discipline “Medical practice in family medicine” helps students to master and consolidate practical skills, make own decisions in diagnostics and treatment of patients, considering medical ethics rules.

Keywords: doctor practice in family medicine, practical skills, teaching-practical centre.

Стаття надійшла в редакцію 9.06.2021 р